

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 3ης Μαΐου 2011 *

Στην υπόθεση C-375/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το *Sąd Najwyższy* (Πολωνία) με απόφαση της 15ης Ιουλίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Σεπτεμβρίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

κατά

Tele2 Polska sp. z o.o., νυν Netia SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, Α. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, Κ. Lenaerts, J.-C. Bonichot, D. Šváby, προέδρους τμήματος, Α. Rosas, Ε. Juhász (εισηγητή), J. Malenovský, Ε. Levits και Α. Ó Caoimh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Σεπτεμβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Dowgielewicz, καθώς και από τις K. Zawisza και M. Laszuk,

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον F. Castillo de la Torre και την K. Mojzesowicz,

- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους X. Lewis και M. Schneider,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της [Σ]υνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Προέδρου της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας των Καταναλωτών, στο εξής: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji) και της Tele2 Polska sp. z o.o., νυν Netia SA, με αντικείμενο απόφαση την οποία έλαβε ο Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji κατ' εφαρμογήν του άρθρου 82 ΕΚ.

Το νομικό πλαίσιο

Η ρύθμιση του δικαίου της Ένωσης

- 3 Η πρώτη περίοδος της πρώτης αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού προβλέπει ότι:

«Η εγκαθίδρυση καθεστώτος ικανού να αποτρέπει τη νόθευση του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά προϋποθέτει τη μεθόδευση της αποτελεσματικής και ομοιόμορφης εφαρμογής των άρθρων 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] στην [Ένωση].»

- 4 Η πρώτη περίοδος της όγδοης αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού έχει ως εξής:

«Για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και η ορθή λειτουργία των μηχανισμών συνεργασίας που περιλαμβάνει ο παρών κανονισμός, είναι απαραίτητο να υποχρεωθούν οι αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών, οσάκις εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες και πρακτικές που ενδέχεται να επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών, να εφαρμόζουν επίσης και τα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ].»

- 5 Κατά τη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού:

«Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί επίσης να είναι σκόπιμη, για λόγους προστασίας του κοινοτικού δημόσιου συμφέροντος, η έκδοση από την Επιτροπή απόφασης αναγνωριστικού χαρακτήρα με την οποία να διαπιστώνεται ότι δεν είναι εφαρμοστέα η απαγόρευση που προβλέπει το άρθρο 81 [ΕΚ] ή το άρθρο 82 [ΕΚ], προκειμένου να επιτυγχάνεται η αποσαφήνιση της νομοθεσίας και να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή της στην [Ένωση], ιδίως όσον αφορά νέους τύπους συμφωνιών ή πρακτικών που δεν ρυθμίζονται από την υφισταμένη νομολογία και διοικητική πρακτική.»

- 6 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, [ΕΚ], οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 [ΕΚ] στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. Όταν οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία

ανταγωνισμού σε τυχόν καταχρηστική πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 82 [ΕΚ], εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 82 [ΕΚ].»

- 7 Το άρθρο 5 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρμοδιότητες των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών», προβλέπει ότι:

«Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προς το σκοπό αυτό, δύναται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, να εκδίδουν τις ακόλουθες αποφάσεις:

- για την παύση της παράβασης,
- για τη λήψη προσωρινών μέτρων,
- για την αποδοχή ανάληψης δεσμεύσεων,
- για την επιβολή προστίμου, χρηματικής ποινής ή κάθε άλλης κύρωσης προβλεπόμενης από την εθνική τους νομοθεσία.

Εάν με βάση τις πληροφορίες που διαθέτουν διαπιστώσουν ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις μιας απαγόρευσης, δύναται επίσης να αποφαινούνται ότι δεν συντρέχει λόγος δράσης από μέρους τους.»

- 8 Κατά το άρθρο 10 του κανονισμού:

«Εφόσον το απαιτεί το δημόσιο συμφέρον [της Ένωσης] σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ], η Επιτροπή μπορεί αυτεπαγγέλτως να αποφανθεί με απόφασή της ότι το άρθρο 81 [ΕΚ] δεν είναι εφαρμοστέο ως προς μια συμφωνία, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική, είτε επειδή δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, [ΕΚ] είτε επειδή πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 81, παράγραφος 3, [ΕΚ].

Η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε ανάλογη διαπίστωση αναφορικά με το άρθρο 82 [ΕΚ].»

Το εθνικό δίκαιο

- 9 Το άρθρο 8 του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 2000, περί ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών (ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, Dz. U της 2005, αριθ. 244, θέση 2080), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος περί ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών), όριζε τα εξής:

«1. Απαγορεύεται η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως στη σχετική αγορά εκ μέρους μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων.

[...]

3. Οι πράξεις στις οποίες συνίσταται η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως είναι άκυρες στο σύνολό τους ή κατά το μέτρο που ασκούν επιρροή.»

- 10 Το άρθρο 11 του πολωνικού νόμου περί ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών προέβλεπε ότι:

«1. [O Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji] εκδίδει απόφαση με την οποία κρίνει ότι δεν υφίσταται πρακτική που περιορίζει τον ανταγωνισμό, εφόσον διαπιστώσει ότι δεν συντρέχει παραβίαση των απαγορεύσεων που επιβάλλουν τα άρθρα 5 και 8.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Ο Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji κίνησε, υπό την ιδιότητα της εθνικής αρχής ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού, διαδικασία κατά της εταιρίας Telekomunikacja Polska SA, για την οποία υπήρχαν υποψίες ότι παρέβη το άρθρο 8 του νόμου περί ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών και το άρθρο 82 ΕΚ (νυν άρθρο 102 ΣΛΕΕ). Μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, η εθνική αρχή ανταγωνισμού διαπίστωσε ότι η συμπεριφορά της οικείας επιχειρήσεως, η οποία κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά, δεν συνιστούσε κατάχρηση της θέσεως αυτής και, ως εκ τούτου, δεν στοιχειοθετούσε ούτε παραβίαση του εθνικού δικαίου ούτε παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, ο Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji έλαβε απόφαση, κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, καταλήγοντας ότι η οικεία επιχείρηση δεν είχε εφαρμόσει πρακτικές που περιορίζουν τον ανταγωνισμό, ενώ, όσον αφορά τυχόν παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, έκρινε ότι παρέλκει η έκδοση αποφάσεως, καθόσον η διαδικασία κατέστη άνευ αντικειμένου.

- 12 Η Tele2 Polska sp. z o.o., νυν Netia SA, προσέβαλε την ως άνω απόφαση.
- 13 Το Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Περιφερειακό Δικαστήριο – τμήμα αρμόδιο για θέματα ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών) ακύρωσε την απόφαση αυτή και το Sąd Apelacyjny w Warszawie (εφετείο της Βαρσοβίας) επιβεβαίωσε την πρωτοβάθμια απόφαση, εκτιμώντας ότι ο Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji όφειλε να εκδώσει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται πρακτική που περιορίζει τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, εφόσον έλαβε παρόμοια απόφαση σχετικά με την προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο απαγόρευση της καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως.
- 14 Ο Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji άσκησε αναίρεση ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), υποστηρίζοντας ότι ο κανονισμός δεν τον εξουσιοδοτεί να εκδώσει αρνητική απόφαση επί της ουσίας, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του ζητήματος αν οι πρακτικές της οικείας επιχειρήσεως είναι συμβατές με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ.
- 15 Κατά τον Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji, το άρθρο 5 του κανονισμού ρυθμίζει τις αρμοδιότητες των εθνικών αρχών ανταγωνισμού και θέτει όρια στην εξουσία τους λήψεως αποφάσεων. Η διάταξη αυτή δεν του απονέμει την αρμοδιότητα να εκδίδει αρνητική απόφαση επί της ουσίας, όσον αφορά την εκτίμηση της συμβατότητας των πρακτικών των επιχειρήσεων με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ. Συνεπώς, εφόσον προέκυψε, κατόπιν της διεξαγωγής της διαδικασίας που κινήθηκε κατά της Telekomunikacja Polska SA, ότι η εν λόγω εταιρία δεν καταχράστηκε δεσπόζουσα θέση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, ο Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji έλαβε μια απόφαση με την οποία περατώθηκε η ως άνω διαδικασία, χωρίς να αποφανθεί επί της ουσίας. Το άρθρο 5 του κανονισμού απαριθμεί τέσσερα είδη αποφάσεων επί της ουσίας, καμία όμως εξ αυτών δεν προβλέπει δυνατότητα της εθνικής αρχής ανταγωνισμού να διαπιστώσει ότι δεν υφίσταται παράβαση. Επιπλέον, το άρθρο 10 του κανονισμού, που αναγνωρίζει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδώσει αυτεπαγγέλτως απόφαση με την οποία να διαπιστώνει, εφόσον το απαιτεί το δημόσιο συμφέρον της Ένωσης, ότι το άρθρο 102 ΣΛΕΕ δεν τυγχάνει εφαρμογής επί ορισμένης συμπεριφοράς μιας επιχειρήσεως, δεν παρέχει το ίδιο δικαίωμα στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού. Κατά την άποψη του Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji, το άρθρο 10 του κανονισμού έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δεν θα μπορούν να αποκλείσουν, λαμβανομένης υπόψη της αρχής ne bis in idem, κάθε δυνατότητα της Επιτροπής να διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεων είτε του άρθρου 101 ΣΛΕΕ

είτε του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, αποφαινόμενες ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των διατάξεων αυτών.

- 16 Το Sąd Najwyższy εκτιμά, αφενός, ότι η διαδικαστική αυτοτέλεια είναι στην περίπτωση αυτή περιορισμένη και δεν παρέχει στον Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji τη δυνατότητα να εκδώσει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται πρακτική που περιορίζει τον ανταγωνισμό, καθόσον μια τέτοια απόφαση δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των αποφάσεων που απαριθμεί το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού.
- 17 Το Sąd Najwyższy επισημαίνει όμως, αφετέρου, ότι από την τελεολογική και συστηματική ερμηνεία του άρθρου 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού αυτού και με τις λοιπές διατάξεις του ίδιου κανονισμού, θα μπορούσε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν απαγορεύεται στην εθνική αρχή ανταγωνισμού να εκδώσει τέτοια απόφαση. Η διατύπωση του άρθρου 5, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού, κατά την οποία οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δύναται να αποφαινούνται ότι «δεν συντρέχει λόγος δράσης από μέρους τους», όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των απαγορεύσεων, θα μπορούσε επίσης να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αποκλείει αυτή τη δυνατότητα.
- 18 Κατόπιν των ανωτέρω, το Sąd Najwyższy αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 5 του κανονισμού [...] την έννοια ότι η εθνική αρχή ανταγωνισμού δεν δύναται να εκδώσει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται πρακτική που περιορίζει τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου [102 ΣΛΕΕ], εφόσον εκτιμά, κατόπιν της διεξαγωγής σχετικής διαδικασίας, ότι μια επιχείρηση δεν παραβίασε την απορρέουσα από την εν λόγω διάταξη της Συνθήκης απαγόρευση της καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως;

- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, όταν κατά τις διατάξεις του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού η εθνική αρχή ανταγωνισμού μπορεί να περατώσει μια διαδικασία περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού –εφόσον διαπιστώνεται ότι η συμπεριφορά της οικείας επιχειρήσεως δεν συνιστά παραβίαση της απαγορεύσεως του άρθρου [102 ΣΛΕΕ]– μόνο με την έκδοση αποφάσεως με την οποία κρίνει ότι δεν υφίσταται πρακτική που περιορίζει τον ανταγωνισμό, έχει το άρθρο 5, [δεύτερο εδάφιο], του κανονισμού [...] την έννοια ότι αποτελεί άμεση νομική βάση παρέχουσα στην εθνική αρχή τη δυνατότητα να εκδώσει απόφαση σύμφωνα με την οποία “δεν συντρέχει λόγος δράσης από μέρους [της]”;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- ¹⁹ Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5 του κανονισμού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείει τη δυνατότητα εθνικής αρχής ανταγωνισμού που, στο πλαίσιο ενδεχόμενης εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, εξετάζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής και καταλήγει, κατόπιν της ως άνω εξετάσεως, ότι δεν υφίσταται καταχρηστική πρακτική να λάβει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν συντρέχει παράβαση της προαναφερθείσας διατάξεως.
- ²⁰ Πρέπει να τονιστεί ευθύς εξαρχής ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού, οι αρχές ανταγωνισμού κράτους μέλους, όταν εφαρμόζουν την εθνική ρύθμιση περί ανταγωνισμού επί δυνάμενης να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών καταχρηστικής πρακτικής μιας επιχειρήσεως που κατέχει δεσπίζουσα θέση, οφείλουν να εφαρμόσουν επίσης και το άρθρο 102 ΣΛΕΕ.

- 21 Το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αποσαφηνίζει την αρμοδιότητα των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών να εφαρμόζουν τα άρθρα 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, κατά την ως άνω διάταξη, οι αρχές αυτές, όταν κρίνουν επί της ουσίας, δύνανται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας να εκδώσουν απόφαση με την οποία διατάσσουν την παύση της παραβάσεως, διατάσσουν προσωρινά μέτρα, αποδέχονται δεσμεύσεις που ανέλαβαν οι οικείες επιχειρήσεις ή επιβάλλουν πρόστιμα, χρηματικές ποινές, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κύρωση προβλέπει το εθνικό τους δίκαιο.
- 22 Κατά το άρθρο 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού, όταν οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού εκτιμούν, βάσει των πληροφοριών που έχουν στη διάθεσή τους, ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις κάποιας από τις απαγορεύσεις, μπορούν να αποφανθούν ότι δεν συντρέχει λόγος δράσης από μέρους τους.
- 23 Από το γράμμα της τελευταίας αυτής διατάξεως προκύπτει σαφώς ότι, στην ως άνω περίπτωση, η αρμοδιότητα της εθνικής αρχής ανταγωνισμού περιορίζεται στη δυνατότητά της να αποφανθεί ότι δεν συντρέχει λόγος να δράσει.
- 24 Αυτός ο περιορισμός της αρμοδιότητας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού επιβεβαιώνεται από τον προσδιορισμό του περιεχομένου της εξουσίας λήψεως αποφάσεων που έχει η Επιτροπή στην περίπτωση κατά την οποία δεν υφίσταται παράβαση των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ. Κατά το άρθρο 10 του κανονισμού, η Επιτροπή μπορεί να διαπιστώσει, με απόφασή της, ότι τα άρθρα 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ δεν έχουν εφαρμογή.
- 25 Η δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει ότι τέτοια απόφαση αναγνωριστικού χαρακτήρα μπορεί να εκδοθεί από την Επιτροπή «σε εξαιρετικές περιπτώσεις». Ο σκοπός της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής είναι, κατά την ίδια πάντοτε αιτιολογική σκέψη, «να επιτυγχάνεται η αποσαφήνιση της νομοθεσίας και να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή της στην [Ένωση], ιδίως όσον αφορά νέους τύπους συμφωνιών

ή πρακτικών που δεν ρυθμίζονται από την υφισταμένη νομολογία και διοικητική πρακτική».

- 26 Επιπλέον, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι με τον κανονισμό θεσμοθετήθηκε ένας μηχανισμός συνεργασίας της Επιτροπής με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, στο πλαίσιο της γενικής αρχής της ελκρινούς συνεργασίας, προς διασφάλιση ακριβώς της συνεπούς εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού εντός των κρατών μελών (βλ., σχετικώς, απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, C-429/07, X, Συλλογή 2009, σ. I-4833, σκέψεις 20 και 21).
- 27 Τυχόν αναγνώριση υπέρ των εθνικών αρχών ανταγωνισμού της εξουσίας να εκδίδουν αποφάσεις με τις οποίες να διαπιστώνουν ότι δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ θα διακύβευε το σύστημα συνεργασίας που θεσπίζει ο κανονισμός και θα έθιγε την αρμοδιότητα της Επιτροπής.
- 28 Πράγματι, μια τέτοια «αρνητική» απόφαση επί της ουσίας θα μπορούσε να θίξει την ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ, η οποία υπογραμμίζεται στην πρώτη αιτιολογική σκέψη ως ο βασικός από τους σκοπούς του κανονισμού, καθόσον θα αποτελούσε εμπόδιο σε τυχόν μεταγενέστερη διαπίστωση της Επιτροπής ότι η επίμαχη πρακτική συνιστά παράβαση των ως άνω διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.
- 29 Επομένως, όχι μόνον από το γράμμα και την οικονομία του κανονισμού, αλλά και από τον σκοπό που αυτός επιδιώκει προκύπτει ότι απόκειται αποκλειστικώς και μόνο στην Επιτροπή να διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, ακόμη και αν το εν λόγω άρθρο εφαρμόζεται και στη διαδικασία την οποία έχει κινήσει η εθνική αρχή ανταγωνισμού.

- 30 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5 του κανονισμού έχει την έννοια ότι αποκλείει τη δυνατότητα εθνικής αρχής ανταγωνισμού που, στο πλαίσιο ενδεχόμενης εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, εξετάζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής και καταλήγει, κατόπιν της ως άνω εξετάσεως, ότι δεν υφίσταται καταχρηστική πρακτική να λάβει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν συντρέχει παράβαση του εν λόγω άρθρου.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 31 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού έχει άμεση εφαρμογή και αν, επ' αυτής της βάσεως, εθνική αρχή ανταγωνισμού η οποία εκτιμά ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις απαγορεύσεως μιας πρακτικής δυνάμει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ μπορεί να περατώσει τη διαδικασία που έχει κινήσει κατά άλλης επιχειρήσεως αποφαινόμενη ότι δεν συντρέχει λόγος να δράσει, τη στιγμή που το εθνικό δίκαιο προβλέπει, υπό ανάλογες περιστάσεις, μόνον τη δυνατότητά της να εκδώσει αρνητική απόφαση επί της ουσίας.
- 32 Από την απάντηση που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα προκύπτει ότι η εθνική αρχή ανταγωνισμού δεν είναι αρμόδια να λάβει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Κατά το άρθρο 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού η εθνική αρχή ανταγωνισμού μπορεί, πάντως, όταν εκτιμά, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της, ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις απαγορεύσεως μιας πρακτικής δυνάμει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, να αποφανθεί ότι δεν συντρέχει λόγος να δράσει.
- 33 Πρέπει συναφώς να υπομνησθεί ότι, μόνο σε περίπτωση που το δίκαιο της Ένωσης δεν προβλέπει κάποιον ειδικό κανόνα, μπορεί η εθνική αρχή ανταγωνισμού να εφαρμόσει τις διατάξεις του εσωτερικού δικαίου.

34. Εν προκειμένω, εφόσον το άρθρο 5 του κανονισμού έχει άμεση εφαρμογή, κατά το άρθρο 288 ΣΛΕΕ, σε όλα τα κράτη μέλη, απαγορεύεται εθνικός κανόνας που ορίζει ότι διαδικασία σχετική με την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ περατώνεται υποχρεωτικώς με απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου αυτού.
35. Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού έχει άμεση εφαρμογή και απαγορεύει κανόνα του εσωτερικού δικαίου που επιβάλλει στην εθνική αρχή να περατώνει τη σχετική με την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ διαδικασία εκδίδοντας απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

36. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της [Σ]υνθήκης, έχει την έννοια ότι αποκλείει τη δυνατότητα εθνικής αρχής ανταγωνισμού που, στο πλαίσιο ενδεχόμενης εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, εξετάζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής και καταλήγει, κατόπιν της ως άνω εξετάσεως, ότι δεν

υφίσταται καταχρηστική πρακτική να λάβει απόφαση με την οποία να διαπιστώνει ότι δεν συντρέχει παράβαση του εν λόγω άρθρου.

- 2) Το άρθρο 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1/2003 έχει άμεση εφαρμογή και απαγορεύει εθνική διάταξη που επιβάλλει να περατώνεται η σχετική με την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ διαδικασία με την έκδοση αποφάσεως με την οποία να διαπιστώνεται ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του εν λόγω άρθρου.

(υπογραφές)